

Lehdistötiedote

Luxemburg, 28. kesäkuuta 2021

EU tarvitsee vahvemman ja johdonmukaisemman valvontakehyksen rahanpesun torjuntaan

Epäilyttävien liiketoimien arvo Euroopassa liikkuu arvioiden mukaan sadoissa miljardeissa euroissa. Tästä huolimatta EU:n lähestymistapa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäisemiseen ja torjuntaan on hajanainen. Relevantit EU:n elimet vastaavat toimintapolitiikkojen suunnittelusta ja koordinoinnista, minkä lisäksi niillä on jonkin verran suoria toimivaltuuksia. Toimien hallinnointi tapahtuu kuitenkin pitkälti kansallisella tasolla. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa todetaan, että EU:n tasolla toteutettavissa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntatoimissa on puutteita. Lisäksi EU:n valvontakehys on hajanainen ja huonosti koordinoitu, joten sen avulla ei kyetä varmistamaan johdonmukaista lähestymistapaa eikä tasapuolisia toimintaedellytyksiä.

Rahanpesu on rikoshyödyn laillistamista suodattamalla kyseiset rahat tavalliseen talouteen niiden laittoman alkuperän peittämiseksi. Europol arvioi, että epäilyttävien liiketoimien arvo Euroopassa vastaa noin 1,3:a prosenttia EU:n BKT:stä. Maailmanlaajuisesti arvioituna luku on lähellä kolmea prosenttia maailman BKT:stä. Tuoreet tiedot osoittavat, että yli 75 prosenttia EU:ssa raportoiduista epäilyttävistä liiketoimista oli peräisin luottolaitoksista, jotka toimivat yli puolessa jäsenvaltioista.

“EU:n tasolla ilmenevät rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan liittyvät puutteet on korjattava ja EU:n valvontatehtävää tehostettava huomattavasti”, toteaa kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Mihails Kozlovs. *“On pyrittävä paljon tehokkaammin varmistamaan, että EU:n lainsäädäntö pannaan täytäntöön viipymättä ja johdonmukaisesti. EU:n olisi ensinnäkin käytettävä direktiivien sijasta asetuksia aina kun se on mahdollista, kun otetaan huomioon, että lainsäädäntö on pantava täytäntöön jäsenvaltioissa johdonmukaisesti.”*

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevat EU:n toimivaltuudet jakaantuvat tällä hetkellä useiden elinten kesken. Euroopan komissio kehittää toimintapolitiikkaa, seuraa sen saattamista osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ja tekee riskianalyseja. Tarkastajat havaitsivat puutteita näiden tehtävien hoidossa. Rahanpesun torjuntaa koskeva lainsäädäntö on monimutkaista, ja sen täytäntöönpano jäsenvaltioissa on ollut liian hidasta ja toteutunut epätasaisesti eri puolilla EU:ta. Riskinarviointimenettelyn osalta tarkastajat havaitsivat, että menettelyn yhteydessä ei tuoda esiin ajan mittaan tapahtuneita muutoksia. Menettelyssä ei myöskään ole maantieteellistä painotusta, eikä sen yhteydessä aseteta riskejä tärkeysjärjestykseen vaikuttavalla tavalla. EU ei ole tähän mennessä hyväksynyt riippumatonta luetteloa suuren riskin kolmansista maista, jotka muodostavat rahanpesu-uhan EU:n sisämarkkinoiden näkökulmasta. Komissio ei ole myöskään onnistunut tuottamaan asiasta ajantasaisia tilastotietoja, minkä seurauksena rahanpesun ja terrorismin rahoituksen laajuutta EU:ssa on vaikea arvioida.

Euroopan pankkiviranomaisella (EPV) on valtuudet tutkia epäiltyjä EU:n lainsäädännön rikkomistapauksia tällä alalla, ja se on myös käyttänyt näitä valtuuksia. EPV on kuitenkin tehnyt vuodesta 2010 alkaen vain yhden havainnon rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen liittyvästä EU:n lainsäädännön rikkomistapauksesta. Se ei ole suorittanut asiaa koskevaa tutkintaa omasta aloitteestaan. Tarkastajat havaitsivat myös viitteitä siitä, että hallintoneuvoston jäseniä yritettiin lobata aikana, jolloin käsittelyssä oli mahdollista EU:n lainsäädännön rikkomistapausta koskevan tutkintasuosituksen antaminen. Tämä osoittaa, että kansalliset edut ovat saattaneet vaikuttaa EPV:n korkean tason päätöksentekoon (vrt. johtopäätökset [EPV:n stressitestejä koskeneessa tilintarkastustuomioistuimen kertomuksessa vuodelta 2019](#)). Tarkastajat havaitsivat niin ikään, että komissiolla ei ole sisäisiä ohjeita tutkintapyynnön esittämisestä EPV:lle. Pyyntöjä esitettiin tapauskohtaisesti ja useimmissa tapauksissa tiedotusvälineiden raporttien seurauksena.

Lopuksi tarkastajat analysoivat rahanpesun riskin sisällyttämistä euroalueen pankkien vakavaraisuusvalvontaan. Tarkastajat totesivat, että Euroopan keskuspankki (EKP), joka on vastannut vuodesta 2014 alkaen suoraan merkittävien pankkien valvonnasta, on päässyt hyvään alkuun tietojen jakamisessa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnasta vastaavien kansallisten valvontaviranomaisten kanssa. EKP:llä ei kuitenkaan ole velvollisuutta eikä valtuuksia tutkia, miten kansalliset valvontaviranomaiset käyttävät näitä tietoja. Lisäksi kansallisten valvontaviranomaisten jakaman aineiston laatu vaihteli huomattavasti kansallisista käytännöistä johtuen. EPV laatii parhaillaan ajan tasalle saatettuja erityisohjeita. Tarkastajat suosittelevat, että EKP ja kansalliset valvontaviranomaiset viimeistelevät ohjeet ja panevat ne täytäntöön mahdollisimman pian.

Taustaa

EU hyväksyi vuonna 1991 ensimmäisen rahanpesuvastaisen direktiivin, jota päivitettiin viimeksi vuonna 2018. Tavoitteena oli torjua rahanpesusta sisämarkkinoille aiheutuvia uhkia ja estää lisäksi terrorismin rahoitusta. Komissio aikoo julkaista lähiaikoina ehdotuksen EU:n elimestä, joka yhtenä ja ainoana elimenä vastaisi rahanpesun ja terrorismin rahoituksen valvonnasta.

Eryiskertomus 13/2021 *EU:n toimet rahanpesun torjumiseksi pankkisektorilla ovat hajanaisia ja täytäntöönpano on riittämätöntä* on saatavilla tilintarkastustuomioistuimen sivustolla (eca.europa.eu).

Lehdistö – yhteydenotot

ECA press office: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 551 502